

ตลาดสดน่าซื้อ

เทศบาลเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

ในเขตเทศบาลเมืองชัยนาทมีตลาดสดขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ ตลาดสดเทศบาลและตลาดสดภาษีซึ่งซึ่งเป็นตลาดของเอกชน ตลาดทั้งสองแห่งเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคของประชาชนในเขตเทศบาล แต่ทว่าตลาดดังกล่าวมีปัญหาในเรื่องของความเป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากพ่อค้าแม่ค้าจัดวางสินค้าและแผงอาหารอย่างไม่เป็นระเบียบ และยังมีปัญหาในเรื่องของความสะดวกเนื่องจากไม่มีระบบจัดการขยะที่ได้มาตรฐานและถูกหลักสุขอนามัย นอกจากนี้ยังขาดความร่วมมือระหว่างผู้จัดการตลาด พ่อค้าแม่ค้า และเทศบาลเพื่อพัฒนาตลาดให้ดีขึ้นด้วย

ผู้บริหารเทศบาลได้รับทราบปัญหาดังกล่าวและมีแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาคleanlinessและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตลาดโดยได้ร่วมมือกับกองวิชาการเมืองน่ายุ่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท เพื่อหาทางปรับปรุงตลาดทั้งสองแห่งให้มีระเบียบและสะอาดถูกหลักสุขอนามัย

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองชัยนาท

จังหวัด: ชัยนาท

ประชากร: 16,228 คน

พื้นที่: 6.061 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลเมือง

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2545 เทศบาลเมืองชัยนาทจึงได้จัดโครงการ “ตลาดสดน่าซื้อ” เพื่อจัดการบริหารตลาดให้ดีขึ้น และเพื่อจัดระเบียบตลาด ร้านค้า และสินค้า ให้มีความสด สะอาด และถูกหลักอนามัย รวมทั้งสร้างความร่วมมือทั้งจากทางเทศบาล เจ้าของตลาด และพ่อค้าแม่ค้า ในการดูแลรักษาตลาดร่วมกัน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดกิจกรรมศึกษาดูงานการบริหารจัดการตลาดที่ประสบความสำเร็จให้แก่เจ้าของตลาดสดและตัวแทนพ่อค้าแม่ค้า จำนวน 4 แห่ง คือ ตลาดมาบองเซ่ ตลาดไต้รุ่งรอบองค์พระปฐมเจดีย์ ตลาดไต้รุ่งจังหวัดเชียงใหม่ และตลาดสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เพื่อเรียนรู้หลักการดำเนินงานและการบริหารจัดการของตลาดดังกล่าวและนำมาใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหา

2. จัดระเบียบตลาดใหม่เพื่อให้มีสุขอนามัยที่ดี ทั้งในด้านกายภาพของตลาดและด้านสุขอนามัย

2.1. ด้านกายภาพของตลาด

- ปรับระดับที่ตั้งแผงสินค้าให้สูงขึ้นจากพื้น 60 เซนติเมตร เพื่อให้สามารถล้างทำความสะอาดตลาดได้ง่าย
- จัดตั้งตู้คอนเทนเนอร์สำหรับใช้เป็นสถานที่จัดเก็บขยะในบริเวณตลาดเพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสุขลักษณะที่ดีของตลาด

2.2. ด้านสุขอนามัย

- จัดหาผ้ากันเปื้อนและหมวกคลุมผมให้แก่พ่อค้าแม่ค้าที่ขายอาหาร จำนวน 200 ชุด ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากนายกเทศมนตรี เพื่อให้กระบวนการผลิตและจำหน่ายอาหารสะอาด ถูกสุขอนามัย และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น
- ให้บริการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกเดือนโดยเทศบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย / การลงทุน

1. เทศบาลสนับสนุนงบประมาณในปี 2544-2546 โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - งบประมาณเพื่อศึกษาดูงานตลาดที่ประสบความสำเร็จ เป็นเงิน 953,004 บาท ได้แก่
 - ตลาดโต้รุ่งรอบองค์พระปฐมเจดีย์ 201,000 บาท
 - ตลาดโต้รุ่งจังหวัดเชียงใหม่ 523,425 บาท
 - ตลาดสะพานมิตรภาพไทย – ลาว 228,579 บาท
 - งบประมาณค่าจ้างพนักงานทำความสะอาดและพนักงานเก็บขยะปีละ 2,060,880 บาท
 - พนักงานทำความสะอาดจำนวน 19 คน 90,040 บาท
 - พนักงานเก็บขยะจำนวน 15 คน 81,700 บาท
 - บริจาคเงินจำนวน 3,500 บาท เพื่อเป็นค่าถังขยะ ขนาดใหญ่ 2 ถัง เป็นเงิน 500 บาท และค่าตู้คอนเทนเนอร์ 1 ตู้ เป็นเงิน 3,000 บาท
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาทสนับสนุนงบประมาณเพื่อศึกษาดูงานที่ตลาดมาปองเซ เขตประชาชื่น จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นเงิน 4,800 บาท
3. นายกเทศมนตรีสนับสนุนเงินจำนวน 35,000 บาท เพื่อใช้เป็นค่าผ้ากันเปื้อนและหมวกคลุมผมสำหรับแม่ค้าขายอาหารจำนวน 200 ชุด

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. ตู้คอนเทนเนอร์	1	ตู้
2. ถังขยะขนาดใหญ่	2	ถัง
3. ผ้ากันเปื้อนและหมวกคลุมผม	200	ชุด

บุคลากร

1. พนักงานทำความสะอาดจำนวน 19 คน มีหน้าที่ทำความสะอาดตลาดเดือนละ 1 ครั้ง
2. พนักงานเก็บขยะจำนวน 15 คน มีหน้าที่เก็บขยะในตลาดสดเป็นประจำทุกวัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

เนื่องจากเทศบาลเมืองชัยนาทตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาด้านสุขอนามัยของตลาดทั้งสองแห่งในเขตเทศบาล จึงได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาและทำให้ตลาดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และสามารถบริหารจัดการได้ดีขึ้น ขั้นตอนการดำเนินงานมี ดังนี้

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
10 เมษายน 2544	- ผู้บริหารเทศบาลรับทราบปัญหาการบริหารจัดการตลาด จึงจัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน ระหว่างเทศบาล กองวิชาการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ผู้จัดการตลาดเอกชน และตัวแทนพ่อค้าแม่ค้าในตลาด เพื่อแนวทางแก้ไขที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ	เทศบาลเมืองชัยนาท/ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
5 กรกฎาคม 2544	- จัดทำรายละเอียดโครงการ โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการและวิธีการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภาเทศบาล	เทศบาลเมืองชัยนาท
12 ธันวาคม 2545	- ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารจัดการและการดำเนินงานต่างๆ ของตลาดที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นตัวอย่าง	เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดชัยนาท

วัน เดือน ปี	อย่างของการแก้ปัญหาและนำแนวทางการดำเนินงานมา กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการตลาดในเขตเทศบาลได้ อย่างเหมาะสม	
6 มีนาคม 2545	- จัดกิจกรรมศึกษาดูงานตลาดที่ประสบความสำเร็จ คือ ตลาดโต้รุ่งรอบองค์พระปฐมเจดีย์	เทศบาลเมืองชัยนาท/ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัด
2 กุมภาพันธ์ 2545	- จัดระเบียบตลาดสดใหม่ให้เป็นตลาดสดน่าซื้อ โดยมี กิจกรรมดังนี้ • จัดทำแผงสินค้ายกพื้นสูง 60 ซม. • ทำความสะอาดตลาด • ตรวจสอบคุณภาพสินค้า เพื่อบริหารจัดการให้ตลาดมีความสะอาดและถูก สุขอนามัย	เทศบาลเมืองชัยนาท/ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัด / ผู้จัดการ ตลาด/พ่อค้าแม่ค้า
2545 - ปัจจุบัน	- จัดให้แม่ค้าที่ขายอาหารสวมผ้ากันเปื้อนและหมวก คลุมผมขณะประกอบการและจำหน่ายสินค้า	นายกเทศมนตรี/ ผู้จัดการตลาด/ ผู้ประกอบการ
2545 – ปัจจุบัน	- ประชาสัมพันธ์และแจ้งกำหนดการล้างทำความสะอาด ตลาดให้ผู้ประกอบการตลาดสดทราบล่วงหน้าเพื่อ เตรียมพร้อมในการดำเนินการ	เทศบาลเมืองชัยนาท
2545 – ปัจจุบัน	- ทำความสะอาดและล้างตลาดสดทุกเดือน	เจ้าหน้าที่กอง สาธารณสุขเทศบาล เมืองชัยนาท
มีนาคม 2546	- เทศบาลจัดกิจกรรมศึกษาดูงานที่ตลาดมาปองเซ ตลาดโต้รุ่งจังหวัดเชียงใหม่ และตลาดสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว	เทศบาลเมืองชัยนาท/ สาธารณสุขจังหวัด ชัยนาท
2546 – ปัจจุบัน	- ตรวจสอบคุณภาพอาหารและสินค้าในตลาดเพื่อ ความปลอดภัยของผู้บริโภค	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
2546 - ปัจจุบัน	- สืบสวนและตรวจสอบตลาด โดย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี และหัวหน้าสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดชัยนาท เพื่อรับทราบปัญหาของผู้ประกอบการ โดยสำรวจตลาด ประมาณเดือนละ 2 ครั้ง หรือเมื่อมี ปัญหาเร่งด่วน	เทศบาลเมืองชัยนาท/ หัวหน้าสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด ชัยนาท

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

กองวิชาการ สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดชัยนาท

นายกเทศมนตรีเทศบาล
เมืองชัยนาท

ผู้จัดการตลาดเอกชน

ผู้ประกอบการในตลาดสด

-- บทบาทความร่วมมือ --

เสนอแนวคิดและประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับจากการ
ดำเนินงานโครงการต่อเทศบาลและผู้จัดการตลาด

สนับสนุนงบประมาณส่วนตัวเพื่อจัดกิจกรรมศึกษาดูงานตลาดที่
ประสบความสำเร็จและจัดระเบียบเรื่อง ความสะอาดของ
ผู้ประกอบการ

อำนวยความสะดวกเรื่องการประสานงานกับผู้ประกอบการในตลาด
สดภาษีสูง

-ให้ความร่วมมือในการปรับยกแผงสินค้าให้สูงขึ้น 60 เซนติเมตร
เพื่อความสะดวกในการซื้อขายและความสะอาดของสินค้า
-ให้ความร่วมมือในการสวมผ้ากันเปื้อนและหมวกคลุมผมในขณะ

จำหน่ายอาหารเพื่อให้ถูกสุขอนามัย

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1.ด้านกายภาพตลาด

- การจัดแผงจำหน่ายสินค้าขาดความเป็นระเบียบ

2.ด้านสุขอนามัย

- การดูแลรักษาความสะอาดและการจัดเก็บขยะยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากการไม่มีการวางระบบการเก็บและการทำความสะอาดที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ประกอบการต่างคนต่างทิ้งขยะและไม่มีการจัดเก็บที่ดี
- ความสะอาดของอาหารและสินค้าไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากการไม่มีการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค

หลังการดำเนินการ

1.ด้านกายภาพตลาด

- การจัดวางสินค้าและแผงจำหน่ายสินค้าในตลาดสดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ซื้อและผู้ประกอบการมีความสะดวกในการเลือกซื้อและจำหน่ายสินค้ามากยิ่งขึ้น

2.ด้านสุขอนามัย

- การดูแลรักษาความสะอาดของตลาดมีระบบมากขึ้น เนื่องจากทางเทศบาลได้จัดเก็บขยะทุกวันอย่างเป็นระบบ และได้จัดสถานที่เก็บขยะและถังขยะบริการให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถดูแลรักษาความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าและบริเวณโดยรอบได้ง่ายยิ่งขึ้น ทั้งยังให้บริการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกเดือนอีกด้วย
- ความสะอาดของอาหารและสินค้าที่ขายได้มาตรฐานและถูกหลักสุขอนามัยมากขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการให้ความร่วมมือในการดูแลความสะอาดระหว่างการประกอบอาหาร และมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคอยตรวจคุณภาพมาตรฐานของสินค้าด้วย ทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในการบริโภคสินค้ามากยิ่งขึ้น

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ผู้จัดการตลาดภาษียังไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานของเทศบาลเพราะคิดว่าเป็นการแทรกแซงการบริหารจัดการของตลาดเอกชน	1. กองวิชาการและแผนงานจังหวัดชัยนาทและเจ้าหน้าที่เทศบาลเจรจาชี้แจงถึงประโยชน์ที่ตลาดภาษีจะได้รับหลังจากดำเนินการโครงการทำให้ผู้จัดการตลาดเข้าใจและยินดีให้ความร่วมมือ
2. ผู้ประกอบการในตลาดไม่เห็นด้วยเนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปรับแผงขายสินค้าให้สูงขึ้น 60 เซนติเมตร คิดเป็นเงิน 2,000 บาท สำหรับแผงสินค้าที่เป็นปูนซีเมนต์ และประมาณ 300 บาท สำหรับแผงสินค้าที่ใช้ตะกร้าผักผลไม้เพื่อรองรับให้สูงขึ้น	2. กองวิชาการและแผนงานจังหวัดชัยนาทและเจ้าหน้าที่เทศบาลเจรจากับผู้ประกอบการให้เข้าใจถึงประโยชน์ในระยะยาวที่จะได้รับทั้งในด้านความสะอาดของการซื้อขายสินค้า และความสะอาด ถูกสุขอนามัยของสินค้า ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การแก้ปัญหาด้านสุขอนามัยของตลาดในเขตเทศบาลเมืองชัยนาทประสบความสำเร็จได้ด้วยปัจจัยหลายประการ ดังนี้

1. การเข้าใจปัญหาและพร้อมให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ของนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองชัยนาทที่ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชน
2. ภาวะผู้นำของผู้จัดการตลาดสดภาษีซึ่งบริหารจัดการตลาดด้วยความเอื้ออาทรและให้ความร่วมมือในการพัฒนาตลาดให้สะอาด ถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้น
3. การมีส่วนร่วมที่ดีของภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการในตลาดสด

บทเรียนที่ได้รับ

การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จและลุล่วงไปได้ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชนและผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ สามารถนำแนวทางการดำเนินงานของเทศบาลเมืองชัยนาทไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นของตนได้ โดยคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและหลักการทำงานแบบประนีประนอม
2. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง
3. ผู้รับผิดชอบโครงการและคณะทำงานต้องมีความรับผิดชอบ มีความอดทน และความพยายามสูงเนื่องจากต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงหลายฝ่าย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายเจษฎา สีพันธ์
ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรี
หน่วยงาน : เทศบาลเมืองชัยนาท
ที่อยู่ : สำนักงานเทศบาลเมืองชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์ : (065) 411-842, (01) 8877227

ชื่อ-นามสกุล : นายภูษงค์ ขาญไวยวิทย์
ตำแหน่ง : ปลัดเทศบาล
หน่วยงาน : เทศบาลเมืองชัยนาท
ที่อยู่ : สำนักงานเทศบาลเมืองชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์ : (065) 411-842

ชื่อ-นามสกุล : นายสุชาติ อรุณเมือง
ตำแหน่ง : หัวหน้าฝ่ายกองอนามัยและสิ่งแวดล้อม
หน่วยงาน : เทศบาลเมืองชัยนาท
ที่อยู่ : สำนักงานเทศบาลเมืองชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์ : (065) 411-842, (01) 9736139

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลเมือง
สถานที่ตั้ง	58/36 ถนนวงษ์โต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ชัยนาท จังหวัดชัยนาท 17000
ขนาดพื้นที่	6.061 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	43,929,423 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 7.83% หมวดรายจ่ายงบกลาง 30.76% หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ 11.66% หมวดค่าจ้างชั่วคราว 36.81% หมวดค่าตอบแทน 1.53% หมวดค่าสาธารณูปโภค 0.39% หมวดค่าอุดหนุน 11.04% หมวดค่าครุภัณฑ์
งบประมาณรายได้	43,929,423 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 67.29% หมวดภาษีอากร 4.86% หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต 2.23% หมวดรายได้จากทรัพย์สิน 2.73% หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด 0.86% หมวดรายได้จากสาธารณูปโภค 22.03% หมวดเงินอุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	214 คน 54 คน พนักงานท้องถิ่น 53 คน ลูกจ้างประจำ 107 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	16,228 คน
จำนวนครัวเรือน	5,298 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	110 คน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	เทศบาลเมืองชัยนาทตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนบนบริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่รับผิดชอบอยู่สองฝั่งแม่น้ำ คือทั้งฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและทำธุรกิจส่วนตัว สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลที่สำคัญคือศาลหลักเมืองชัยนาท เชื้อนเจ้าพระยาซึ่งเป็นเชื่อนแห่งแรกของเมืองไทย วัดปากคลองมะขามเฒ่า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชัยนาทนี้ และสวนนกชัยนาทซึ่งมีกรงนกที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย พื้นที่ของเทศบาลเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการหลักของจังหวัดและหน่วยงานเอกชน จึงเป็นแหล่งรวมความเจริญภายในจังหวัด สภาพชุมชนและวิถีชีวิตของประชาชนจัดอยู่ในลักษณะแบบชุมชนเมือง